OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Asiantuntijalausunto

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
EU-oikeus ja tietosuoja
Erityisasiantuntija Eerika Majamaa

26.3.2026

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä (HE 30/2026 vp) eduskunnalle laeiksi metsälain, luonnonsuojelulain ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä (HE 30/2026 vp) eduskunnalle laeiksi metsälain, luonnonsuojelulain ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta. Oikeusministeriö on 16.2.2026 antanut maa- ja metsätalousministeriölle lausunnon hallituksen esitystä koskeneesta esitysluonnoksesta. Lausunto koski rikosoikeudellisesta näkökulmasta tiettyjen säännösten selkeyttä ja täsmällisyyttä sekä keskinäistä suhdetta. Oikeusministeriön esittämät huomiot on esityksen jatkovalmistelussa otettu riittävästi huomioon. Oikeusministeriö tuo esiin jäljempänä mainittuja huomioita tiedonsaantioikeuksien osalta. Tiedonsaantioikeudet on lisätty esitykseen jatkovalmistelun aikana.

Tiedonsaantioikeudet

Metsälain 10 d §:ssä ja luonnonsuojelulain 120 §:n 3 momentissa säädettäisiin tiedonsaantioikeuksista. Esitettyjen säännösten mukaan maanomistajalla, hakkuuoikeuden haltijalla ja sillä, joka niiden lukuun suunnittelee tai toteuttaa metsien hoitoon ja käyttöön liittyviä toimenpiteitä, olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada lintulajien suojelua koskevia tietoja,

jotka ovat välttämättömiä metsälain 10 c §:ssä säädetyn huomioon ottamiseksi toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Oikeusministeriö on jatkovalmistelun aikana kommentoinut ehdotettuja tiedonsaantioikeuksia koskevia säännöksiä sellaisenaan jättäen niiden tarpeellisuuden arvioinnin valmistelusta vastaavan ministeriön harkintaan. Säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluita on oikeusministeriön kommenttien perusteella pääosin täsmennetty, eikä niistä ole huomautettavaa.

Esityksessä ehdotetaan poikkeamista julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 14 kohdan salassapitoperusteesta, jonka mukaan salassa pidettäviä ovat asiakirjat, jotka sisältävät tietoja uhanalaisista eläin- tai kasvilajeista tai arvokkaiden luonnonalueiden suojelusta, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi kysymyksessä olevan eläin- tai kasvilajin tai alueen suojelun. Kyse on julkisuusolettamaan perustuvasta vahinkoedellytyslausekkeesta, jonka mukaan asiakirjat ja tieto ovat julkisia, paitsi jos tiedon antaminen aiheuttaisi vahinkoa tai vaaraa salassapitoperusteen suojaamalle intressille. Vahinkoedellytyslausekkeen täyttymistä arvioidaan tilanne- ja tapauskohtaisesti. Asiakirja ja tieto voidaan siis antaa, jos tiedon antaminen ei kyseisessä tapauksessa vaaranna uhanalaisen eläin- tai kasvilajin tai alueen suojelua.

Nyt esitetyissä metsälain ja luonnonsuojelulain tiedonsaantioikeutta koskevissa säännöksissä linnuston huomioon ottamiseksi välttämättömät tiedot olisi oikeus saada salassapitovelvollisuuden estämättä, jolloin edellä kuvattu harkinnanvaraisuus poistuisi. Tiedot luovuttavan viranomaisen ei tällöin tarvitsisi tapauskohtaisesti harkita ja selvittää, aiheutuisiko tietojen luovuttamisesta vahinkoa tai haittaa salassapitoperusteen suojaamalle intressille. Tietojen saaminen edellyttäisi kuitenkin, että tiedot olisivat esityksessä tarkoitetulla tavalla välttämättömiä.